

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет романо-германської філології
Кафедра педагогіки

ДИПЛОМНА РОБОТА
«ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СТУДЕНТІВ В
ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ»
«THE FORMATION OF STUDENTS' ACADEMIC INTEGRITY IN THE
PROCESS OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING»

На здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

Виконав студент очної форми навчання
Спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
Спеціалізації «Освітній менеджмент у вищій
школі»
Гуца Павло Сергійович
Керівник: к.пед.н., доц. Нагорна Н.В.
Рецензент: к.пед.н., доц. Косаревська О.В.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ від

Завідувач кафедри
_____ Цокур О.С.
(підпис)

Захищено на засіданні ЕК №6
Протокол № від
Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)
Голова ЕК
_____ Князян М.О.
(підпис)

Одеса 2019

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ЄАВТ – Європейська асоціація вільної торгівлі;
ЄЕП – Європейська економічна зона;
ЄС – Європейський Союз;
ЗВО – заклад вищої освіти;
ЗДІА – Запорізька державна інженерна академія;
КПІ – Національний технічний університет «Київський політехнічний університет імені І.Сікорського»;
МОН – Міністерство освіти і науки України;
НаУКМА – Національний університет «Києво-Могилянська академія»;
НУОЮА – Національний університет «Одеська юридична академія»;
ОНУ – Одеський національний університет імені І.І. Мечникова;
ALU – Університет Альберта-Людвіга у Фрайбурзі, ФРН;
ANOVA – дисперсійний аналіз
FU – Вільний університет Берліна, ФРН;
ICAI – Міжнародний центр академічної доброчесності, США;
MIT – Массачусетський технологічний інститут, США;
N – кількість спостережень
p – рівень значимості
 r_s – коефіцієнт кореляції рангу Спірмена
SAIUP – Проект зміцнення академічної доброчесності в Україні;
Stanford – Університет ім. Леланда Стенфорда молодшого, США.
 φ – коефіцієнт Фішера (кутове перетворення Фішера)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	10
1.1. Дослідження проблеми академічної доброчесності та досвід її дотримування в зарубіжних країнах.....	10
1.2. Проблема академічної доброчесності в наукових дослідженнях та досвід її впровадження в Україні.....	20
1.3. Порівняльний аналіз іноземних та вітчизняних підходів до розуміння академічної доброчесності.....	27
Висновки до розділу 1.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 1.....	33
РОЗДІЛ II. РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ СТУДЕНТАМИ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	38
2.1. Методологія та матеріали дослідження.....	38
2.2. Дослідження обізнаності студентів вітчизняних ЗВО з проблемами академічної доброчесності.....	48
2.3. Методичні рекомендації щодо формування академічної доброчесності в студентів процесі професійної підготовки.....	64
Висновки до розділу 2.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 2.....	73
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	77
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність дослідження. Глобалізація, стрімкий технологічний прогрес, швидке оновлення знань, вільний доступ до них й поширення засобами мас-медіа можна уважати основними особливостями XXI ст. Беручи до увагу одне з головних завдань освіти у широкому її визначенні, а саме підготовку підростаючого покоління до вимог сьогодення, кристалізуються нові виклики для педагогіки вищої школи, адже саме у закладі вищої освіти майбутні фахівці здобувають необхідні знання, уміння та навички для успішної реалізації їхньої подальшої робочої діяльності та відповідності мінливим вимогам сучасного світу. В цих умовах, вища освіта та наука, як ніколи раніше, потребують чітких регламентів, що вирішували би дану проблему. Регулятором цієї якості виступає «академічна доброчесність» – термін, який нещодавно увійшов до наукового кругообігу.

Вивчення академічної доброчесності напряму пов'язано із дослідженням її стану завдяки виявленню видів, частоти та закономірностей її порушення серед студентів різних профілів навчання. Уперше це питання було досліджено американськими вченими на початку XX ст. В. Дж. Бауерсом, Д. Л. Мак'кейбом, Дж. А. Центра, Н. Вільямсом та продовжено сучасними науковцями з розвинутих країн К. Д. Баттерфільд, Т. Бретаг, М. Дж. Бурасою, Ф. Н. Вільямсом, Дж. М. Кристенсенс Гагерс, Е. Петерсоном, Д. Річардсоном, Л. А. Робертсоном, Л. К. Тревіно, К. Тростем та ін.

У свою чергу, на відміну від плідної західної традиції у вітчизняній розробці даної проблеми можна виділити дослідження окремих вчених, таких як О. Кислова, О. Кузина, І. Пак, В. Ромакін та спільні проекти МОН України у співпраці з аналітичними центрами та іноземними представництвами. Важливим результатом, що підтверджують як українські так і зарубіжні джерела, є підвищення рівня порушення академічної доброчесності серед студентів та різноманітність академічних проступків.

Грунтуючись на вітчизняних та зарубіжних висновках щодо рівня сформованості академічної доброчесності серед студентів в процесі професійної

підготовки, виділяються окремі чинники позитивного впливу, яких можна віднести кодекси честі окремих ЗВО, рекомендації державного рівня і закони, а також міжнародні конвенції, які трактують академічну доброчесність як основу сучасної освіти. Серед їхніх функцій слід зазначити визначання поняття «академічна доброчесність», «порушення академічної доброчесності», «академічний проступок» та встановлення міри відповідальності за прояви нечесної академічної поведінки в процесі професійної підготовки студентів. З іншого боку, одним із важливих чинників, що позитивно впливає на формування академічної доброчесності в процесі професійної підготовки студентів різних спеціальностей та рівнів підготовки є розробка і впровадження дисциплін, направлених на закріплення її основоположних принципів та їхню реалізацію в практиці вищої освіти. Даному аспекту були присвячені навчально-методичні праці вітчизняних науковців О. Гужви, С. Квіта, С. Чуканової, І. Шліхта, Н. Шліхта, а також їх зарубіжних колег С. Бейлі, П. Бреннеке, К. Ліпсон, У. Еко та ін.

Таким чином, процеси реформації і модернізації освіти згідно міжнародних стандартів та євроінтеграційний курс України, офіційно закріплені в конституції, вимагають формування академічної доброчесності, першими кроками до чого стали нові редакції законів № 2145-VIII «Про Освіту» (від 05.09.2017) і № 1556-VII «Про Вищу Освіту» (від 01.07.2014). У той самий час, існує суперечність між необхідністю дотримування студентами принципів академічної доброчесності та відсутністю засобів її цілеспрямованого формування, недостатністю наукової аргументації теоретичних засад та експериментальних засобів підвищення рівня академічної доброчесності. Отже, соціальна й науково-практична значущість та *актуальність* вказаної проблеми, наявні прогалини у вітчизняній теорії обумовили вибір теми дослідження «Формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тему дипломної роботи затверджено на засіданні кафедри педагогіки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (протокол № 2 від 09.09.2019). Дослідження виконувалося відповідно до тематичного плану науково-

дослідної роботи кафедри педагогіки і є складовою частиною теми № 201 «Освіта дорослих в Україні та світі» (державний номер реєстрації 0107U003865).

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування умов розвитку академічної доброчесності у студентів під час професійної підготовки.

Досягнення мети вимагає вирішення наступних **завдань дослідження**:

- на підґрунті аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових джерел визначити сутність основних понять дослідження: «академічна доброчесність» «порушення академічної доброчесності», «академічний проступок»;
- схарактеризувати способи регуляції та підтримки академічної доброчесності у студентів ЗВО у зарубіжних розвинутих країнах та в Україні;
- порівняти зарубіжні і вітчизняні методики дослідження академічної доброчесності серед студентів в процесі професійної підготовки;
- визначити стан дотримання принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти вітчизняних ЗВО;
- встановити види порушення академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти вітчизняних ЗВО;
- запропонувати шляхи формування академічної доброчесності у студентів під час їх професійної підготовки.

Об’єкт дослідження – академічна доброчесність в ЗВО.

Предмет дослідження– формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки.

Методологічну основу дослідження становлять філософські положення теорії пізнання про єдність процесів, взаємовпливів та взаємозалежностей явищ навколишньої дійсності в конкретних історичних умовах з урахуванням рівня соціо-культурного й історико-культурного прогресу суспільного життя; концептуальні положення системного аналізу теорії й практики педагогічних процесів; принципи культурно-антропологічного, парадигмального й цивілізаційного підходів, за яких історико-педагогічні процеси аналізуються в контексті співвідношення, становлення й розвитку культури; діалектика теорія

взаємозв'язку, взаємообумовленості і цілісності явищ об'єктивної реальності; принципи єдності теорії і практики.

Теоретичну основу дослідження становить вітчизняна і зарубіжна література, присвячена теорії та практиці питання:

- праці стосовно визначення поняття академічної доброчесності та її провідних принципів (Н. Вільямс, Дж. Бауерс, Т. Бретаг, Д. Л. Мак'кейб, Е. Петерсоном, Д. Річардсоном, В. Ромакін Дж. А. Центра);

- дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених стосовно стану академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки (К. Д. Баттерфільд, М. Дж. Бурасса, О. Кислова, Дж. М. Кристенсенс Гагерс, Д. Л. Мак'кейб, Л. А. Робертсон, Л. К. Тревіно, К. Трост О. Кузина, І. Пак);

- навчально-методична література з розвитку академічної доброчесності у студентів в процесі їх професійної підготовки (С. Бейлі, П. Бреннеке, О. Гужва, У. Еко, К. Ліпсон, С. Квіт, С. Чуканова, І. Шліхта, Н. Шліхта)

- державні нормативно-правові документи про академічну доброчесність: ЗУ № 2145-VIII про освіту (від 05.09.2017) і № 1556-VII про вищу освіту (від 01.07.2014), рекомендації МОН України.

Для вирішення окреслених завдань, досягнення поставленої мети та використано такі **методи дослідження**:

теоретичні – аналіз та узагальнення наукової та навчально-методичної літератури, нормативно-правових документів, нормативної документації ЗВО задля визначення сутності, структури та способів розвитку академічної доброчесності в процесі професійної підготовки студентів; моделювання та проектування задля створення концептуальної моделі формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки;

емпіричні – констатуючий педагогічний експеримент; методи збирання матеріалу (цілеспрямоване спостереження й анкетування) для визначення реального стану і способів розвитку культури академічної доброчесності;

статистичні – методи математичної та статистичної обробки отриманих даних, у тому числі кваліметричні обчислення, використовувалися для об'єктивізації та забезпечення вірогідності результатів дослідження.

Експериментальна база дослідження. У дослідній роботі загалом взяли участь 150 студентів, а саме: 97 бакалаврату та 53 магістратури, представники 32 вітчизняних ЗВО, з яких 63 були здобувачами вищої освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

Наукова новизна і теоретична значущість одержаних результатів дослідження полягає у тому, що було уточнено сутність поняття «академічна доброчесність», «порушення академічної доброчесності», «академічний проступок»; здійснено порівняльний аналіз зарубіжних та вітчизняних підходів до розуміння академічної доброчесності; зіставлено практичний досвід дотримування принципів академічної доброчесності в зарубіжних та вітчизняних ЗВО.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що було розроблено анкету для визначення обізнаності здобувачів вищої освіти з проблеми академічної доброчесності; спроектовано спецкурс «Академічна доброчесність» для здобувачів вищої освіти вітчизняних ЗВО. Теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані при створенні навчальних посібників, методичних рекомендацій з навчальних дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Організація самостійної роботи студентів та пошуково-дослідницької діяльності», а також для підготовки студентів до написання курсових і магістерських робіт.

Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки та результати дослідження були представлені під час проходження наукового стажування «Академічна доброчесність: виклики сучасності» на базі Вищої духовної семінарії католицького апостольства (Варшава, 2018); обговорювалися на 74-ій науково-практичній конференції викладачів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова та здобувачів вищої освіти рівня магістр спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (Одеса, 2019) та 74-ій звітній студентській науковій конференції Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, 2018), а також 75-ій звітній студентській науковій

конференції Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, 2019).

Публікації. Основні положення й результати дослідження опубліковано в 3 наукових працях: з них – 2 статті у співавторстві і 1 тези.

1. Гуша П. С., Нагорна Н. В. Сутність поняття «академічна доброчесність» у системі української вищої освіти. *Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наук. есе учасників наук. стажування для освітян (Варшава, 5–17 лист. 2018 р.) / гол. ред. Ю. М. Главчева.* Варшава: IASC, Fundacja ADD, 2018. С. 182–187.

2. Гуша П. С. Визначення поняття «академічна доброчесність» в зарубіжньому науково-педагогічному дискурсі. *Чинники актуалізації проблеми освіти дорослих в Україні та світі в умовах розвитку інформаційного суспільства: збірник матеріалів 74-ї наук.-практ. конференції викладачів ОНУ ім. І. І. Мечникова та здобувачів вищої освіти рівня магістр спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (Одеса) / гол. ред. О. С. Цокур.* Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2019. С. 62–65.

3. Нагорна Н. В., Гуша П. С. Академічна доброчесність як основа розвитку сучасної науки. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2019. Т. 3. № 23. С. 81–85.

Структура та обсяг. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списків використаних джерел до кожного розділу, додатків. Загальний обсяг роботи – 102 сторінок, з них основного тексту – 78 сторінок. Робота містить 10 таблиць, 12 рисунків, 5 додатків.

Висновки до розділу 2

У даному розділі було проаналізовано світові методики дослідження культури академічної доброчесності серед студентів з метою виявлення та обґрунтування власної схеми дослідження. З'ясовано, що найчастіше для аналізу рівня сформованості культури академічної доброчесності використовується анонімне опитування. Саме тому, нами було розроблено анкету для онлайн-опитування «Культура академічної доброчесності». В опитування взяло участь 150 здобувачів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів 32 ЗВО України.

Було встановлено наступні тенденції стосовно стану культури академічної доброчесності у даній виборці. По-перше, варто відзначити низький рівень знань стосовно поняття «академічна доброчесність»: половина усіх респондентів не була з ним знайома, а також з її складовими та принципами. По-друге, було виявлено високий рівень порушення академічної доброчесності, а з найчастішим її проявом було списування (89%). По-третє, було встановлено, що демографічні фактори (стать, вік, рік та рівень навчання) не мали статистично значущого впливу на вчинення академічних проступків. Проте, вдалося підтвердити вплив суб'єктивних факторів – якщо респонденти ставилися до якого-небудь академічного проступку як до серйозного, то рідше вчиняли його. Зауважимо, що усі розрахунки були підтверджені методами математичної статистики – χ^2 -критерієм, ϕ -критерієм та одномірним ANOVA.

Отримані результати підтвердили, що з респондентами треба проводити інформаційну та навчальну роботу, яка може втілитися у введенні нових курсів, з метою боротьби з академічної нечесністю на рівні ЗВО. Розроблено та запропоновано подібний курс під назвою «Академічна доброчесність». Теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані при створенні навчальних посібників, методичних рекомендацій з навчальних дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Організація самостійної роботи студентів та пошуково-дослідницької діяльності», а також для підготовки студентів до написання курсових і магістерських робіт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ II

1. Боснюк В. Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Харків : НУЦЗХУ, 2016. 56 с.
2. Горшков М. К., Шереги Ф. Є. Прикладная социология: учебное пособие для вузов. Москва : Центр социального прогнозирования, 2003. 312 с.
3. Гужва О. О. Що потрібно знати про плагіат: посібник академічної грамотності та етики для «чайників». 2012. 72 с. URL: <http://bit.do/eQTKt> (дата звернення 11.11.2019).
4. Детальні результати дослідження (таблиці) / Академічна доброчесність: стан та фактори впливу. 2017. URL: <http://bit.ly/2nVu7K6> (дата звернення 18.11.2019).
5. Інфографіка / Академічна доброчесність: стан та фактори впливу. 2017. URL: <http://bit.ly/2ncu6mC> (дата звернення 15.09.2019).
6. Квіт С., Чуканова С. Академічна доброчесність в університеті. 2018. URL: <https://bit.ly/2r7Lqhw> (дата звернення 22.10.2019).
7. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин : Валгус, 1980. 334 с.
8. Лукіна Т. О. Технологія розробки анкет для моніторингових досліджень освітніх проблем: методичні рекомендації. Миколаїв : ОППО, 2012. 32 с.
9. Мотивація студентів до навчання як визначальна умова академічної доброчесності / Академічна доброчесність: стан та фактори впливу. 2017. URL: <https://bit.ly/2I4i5M2> (дата звернення 22.10.2019).
10. Пак І. В. Академічна культура українського студентства: фактори формування та особливості прояву : дис. ... канд. соц. наук : 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології. Харків, 2019. 223 с.
11. Руденко М. В. Математична статистика: навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури, 2012. 304 с.

12. Чуканова С. Академічна доброчесність: презентація до курсу «Вступ до МОГИЛЯНСЬКИХ студій» (2018/2019 н.р.). URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11864> (дата звернення 28.09.2019).
13. Чуканова С. Академічна доброчесність у процесі виконання наукових досліджень. URL: <https://bit.ly/38WLzVY> (дата звернення 26.06.2019).
14. Шліхта Н. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу. Київ : 2016. 61 с.
15. Шмелева Е. Д. Академическое мошенничество в современных университетах: обзор теоретических подходов и результатов эмпирических исследований. *Экономическая социология*. 2015. Т. 16. № 20. С. 55–79.
16. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / пер. с итал. Е. Костюкович. Москва : Книжный дом «Университет», 2003. 240 с.
17. Ajzen I. Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*. 2002. Vol. 32. P. 665–683.
18. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students. Abington & New-York : Routledge, 2011. 292 p.
19. Batane T. Turning to turnitin to fight plagiarism among university students. *Educational Technology & Society*. 2010. Vol. 13. No. 2. P. 1–12.
20. Becker G. S. Crime and punishment: an economic approach. *The Journal of Political Economy*. 1968. Vol. 76. No. 2. P. 169–217.
21. Bourassa M. J. Academic dishonesty: behaviors and attitudes of students at church-related colleges and universities : Doctoral Thesis in Higher Education. Toledo, 2011. 153 p.
22. Bowers W. J. Student dishonesty and its control in college. New York : Columbia University, 1964. 273 p.
23. Bretag T., Mahmud S., East J., Green M., James C. Academic integrity standards: a preliminary analysis of the academic integrity policies at Australian

universities. *Proceedings of AuQF 2011 Demonstrating Quality*. Melbourne : AuQF, 2011. P. 48-53.

24. Centra J. A. College freshmen attitudes toward cheating. *ETS Research Bulletin Series*. 1969. Vol. June. No. 1. P. 1–16.

25. Chow E. H. C., Thadani D. R., Chow E. H. C., Wong E. Y. W., Pegrum M. Mobile technologies and augmented reality: early experiences in helping students learn about academic integrity and ethics. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*. 2015. Vol. 2. No. 7. P. 112–120.

26. Christensen Hughers J. M., McCabe D. L. Academic misconduct within higher education in Canada. *Canadian Journal of Higher Education*. 2006. Vol. 36. No. 2. P. 1–21.

27. Kwong T., Ng H. M., Mark K. P., Wong. Students' and faculty's perception of academic integrity in hong kong. *Campus – Wide Information Systems*. 2010. Vol. 27. No. 5. P. 341–355.

28. Lipson C. *Doing honest work in college, third edition: how to prepare citations, avoid plagiarism, and achieve real academic success*. Chicago : University of Chicago Press, 2019. 258 p.

29. McCabe D. L. The influence of situational ethics on cheating among college students. *Sociological Inquiry*. 1992. Vol. 62. No. 3. P. 365–374.

30. McCabe D. L., Bowers W. J. Academic dishonesty among males in college: a thirty year perspective. *Journal of College Student Development*. 1994. Vol. 35. No. 1. P. 5–10.

31. McCabe D. L., Trevino L. K., Butterfield K. D. Cheating in academic institutions: a decade of research. *Ethics & Behavior*. 2001. Vol. 11. No. 3. P. 219–233.

32. McCabe D. L. Cheating among college and university students: a north american perspective. *International Journal of Educational Integrity*. 2005. Vol. 1. No. 1. P. 1–11.

33. McCabe D. L. It takes a village: academic dishonesty and educational opportunity. *Liberal Education*. 2005. Vol. 91. No. 3. P. 26–31.

34. McCabe D. L. Academic integrity survey report. Lubbock : TTU Ethic Centre, Office of the Provost, 2010. 17 p.
35. Resurreccion P. F. The impact of faculty, peers and integrity culture in the academe on academic misconduct among filipino students: an empirical study based on social cognitive theory. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2012. Vol. 2. No. 12. P. 33 50.
36. Riasati M. J., Rahimi F. Why Do Iranian Postgraduate Students Plagiarize? A Qualitative Investigation. *Middle-East Journal of Scientific Research*. 2013. Vol. 14. No. 3. P. 309–317.
37. Robertson L. A. A Comparison of a Christian and a State Institution of Higher Education: the Relationship Between Religiosity and Academic Dishonesty Among Athletes : Doctoral Thesis in Higher Education. Lynchburg, 2008. 144 p.
38. Ryan G., Bonanno H., Krass I., Scouller K., Smith L. Undergraduate and postgraduate pharmacy students' perceptions of plagiarism and academic honesty. *American journal of pharmaceutical education*. 2009. Vol. 73. No. 6. Article No. 105. P. 1–8.
39. Selemani A., Chawinga W. D., Dube G. Why Do Postgraduate Students Commit Plagiarism? An Empirical Study. *International Journal for Educational Integrity*. 2018. Vol. 14. No. 1. P. 7.
40. Trost K. Psst, Have You Ever Cheated? A Study of Academic Dishonesty in Sweden. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 2009. Vol. 34. No. 4. P. 367–376.
41. Williams F. N. Cheating in the classroom. *Improving College and University Teaching*. 1969. Vol. 17. No. 3. P. 183–184.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У дослідженні здійснено теоретичне узагальнення і практичне розв'язання наукової проблеми формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки. Проведений аналіз та узагальнення одержаних результатів дослідження дають підстави зробити такі висновки:

1. На підґрунті аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел було уточнено сутність основних понять дослідження, а саме «академічна доброчесність», «порушення академічної доброчесності», «академічний проступок», які визначаються наступним чином:

Академічна доброчесність – сукупність принципів ціннісного характеру, таких як чесність, довіра, справедливість, повага, рівність та відповідальність, що закріплені у спеціальних нормативних документах міжнародного, державного та місцевого рівнів, їх дотримувannya та функціонування в академічному середовищі в процесах навчальної, викладацької та наукової діяльності. Виникнення цього поняття пов'язано із діяльністю американських вчених другої половини ХХ ст., а його автором вважають Д.Л. Мак'кейба.

Порушення академічної доброчесності – не дотримувannya хоча б одного з принципів академічної доброчесності в процесі навчальної, викладацької та наукової діяльності будь-яким з їхніх учасників.

Академічний проступок – конкретний прояв порушення академічної доброчесності будь-яким з учасників навчальної, викладацької та наукової діяльності в академічному середовищі. Виділяються читтінг – обман з боку здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки задля отримання неправомірної вигоди; плагіат – привласнення чужих думок та видання їх за власні без посилання на джерело; фальсифікація – підробка або неточне відображення даних дослідження; сприяння порушенню академічної доброчесності – не вчинення опору або підтримка у скоєнні академічного проступку. відтворення повного або частини запозичення з іншого джерела.

2. Схарактеризовано способи регуляції та підтримки академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти у ЗВО. У основним засобом регуляції

виступають кодекси честі ЗВО, в яких прописані етичні норми навчання, викладання та дослідження для всіх учасників процесу вищої освіти, перелічені види академічних проступків та наслідків за їх вчинення, а також подані детальні інструкції щодо ведення навчальної, викладацької та наукової діяльності в контексті дотримання академічної доброчесності. Створюються спеціальні дисципліни направлені на роз'яснення принципів академічної доброчесності та формування знань, умінь та навичок щодо них у здобувачів вищої освіти. Важливу роль відіграють нормативні документи міжнародного, національного та місцевого рівнів, які визначають принципи академічної доброчесності.

3. Порівняльний аналіз зарубіжних та вітчизняних підходів щодо розуміння академічної доброчесності дозволив встановити, що у західній траєкторії превалює аксіологічний підхід, тобто розуміння академічної доброчесності як системи цінностей, що регулює навчальну, викладацьку та наукову діяльність у ЗВО. Однак, в Україні відзначається правовий підхід, коли порушення академічної доброчесності прирівнюється до порушення законодавства, тобто до злочину. Тим не менш, саме аксіологічний підхід, коли етичні принципи формуються саме в академічному середовищі, а не насаджуються державою, має більший вплив.

4. Визначено, що домінуючим способом дослідження стану академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки є непряме опитування. Особливої популярності здобула методика Д. Л. Мак'кейба, на основі якої було розроблено власне опитування з метою визначення стану академічної доброчесності серед студентів вітчизняних ЗВО. Дане опитування було створено за допомогою сервісів Google Forms та розповсюджено через мережу інтернет серед 150 українських студентів із 32 ЗВО.

5. Аналіз отриманих за допомогою опитування результатів дозволив встановити, що стан академічної доброчесності у досліджуваній виборці був низький – більше, ніж половина учасників були знайомі із поняттям академічна доброчесність, її провідними принципами та правилами написання наукових робіт. Рівень порушення академічної доброчесності сягнув відмітки 89%, а найпопулярнішими академічними проступками були списування і плагіат. За

допомогою статистичних методів було з'ясовано, що демографічні фактори, такі як стать, вік та рік навчання не мають значущого впливу на академічну поведінку. З іншого боку, негативне ставлення до академічних проступків знижує частоту їх прояву. Тобто має місце вплив ціннісного фактору на академічну поведінку.

6. Отримані результати підтвердили, що з респондентами треба проводити інформаційну та навчальну роботу, яка може втілитися у введенні нових курсів, з метою боротьби з академічною нечесністю на рівні ЗВО. Саме тому було розроблено та запропоновано подібний курс під назвою «Академічна доброчесність». Теоретичні положення та практичні напрацювання можуть бути використані при створенні навчальних посібників, методичних рекомендацій з навчальних дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Організація самостійної роботи студентів та пошуково-дослідницької діяльності», а також для підготовки студентів до написання курсових і магістерських робіт.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування академічної доброчесності серед студентів в процесі професійної підготовки. Перспективи подальших досліджень вбачаються у перевірці ефективності розвитку академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти шляхом введення нових навчальних курсів, а також у вивченні стану академічної доброчесності серед абітурієнтів та випускників українських ЗВО.

Додаток А. Академічні проступки за Мак'кейбом та Павела.

Під час проходження контрольного оцінювання	Під час виконання індивідуального завдання
Читінг	
<p>Використання рукописних, друкованих, електронних шпаргалок.</p> <p>Використання неправдивої або вигаданої інформації задля дозволу не йти на іспит чи перенесення його дати.</p> <p>Неавторизоване використання електронних пристроїв.</p> <p>Отримання запитань і відповідей на контрольне оцінювання від особи, яке його вже склала.</p> <p>Списування в іншого студента за або без його згоди.</p> <p>Будь-який інший вид читінгу.</p>	<p>Безпосередня або посередня допомога третьої особи, яка знаходиться поруч або з використанням техніки.</p> <p>Використання і здача вже оціненої роботи іншого студента як власної.</p> <p>Здача купленої чи отриманої з інтернету роботи та видача її за власну.</p> <p>Здача роботи, виконаної третьою особою, та видача її за власну.</p> <p>Списування домашнього завдання в іншого студента власноруч, за допомогою третьої особи або технічних засобів.</p>
Плагіат	
<p>Копіювання матеріалів з будь-якого письмового ресурсу і видача їх за власні.</p> <p>Перефразування чи копіювання декількох речень з друкованих або електронних джерел без зазначення посилань на них.</p>	
Сприяння порушенню академічної доброчесності	
Допомога іншому студенту в будь-якому виді порушень.	
Фабрикація	
<p>Підробка даних дослідження.</p> <p>Підробка даних лабораторних (практичних) робіт.</p> <p>Підробка списку використаних джерел.</p>	

Додаток Б. Опитування «Культура академічної доброчесності»

Шановний респонденте!

Просимо Вас взяти участь в опитуванні і відповісти на запитання анкети. Просимо відповідати щиро і працювати самостійно. Будь-ласка, пам'ятайте, що це опитування є анонімним. Ваші відповіді будуть використані в узагальненому вигляді й ніхто не зможе встановити Вашу особистість.

Дане опитування розраховано на СТУДЕНТІВ, які станом на тепер НАВЧАЮТЬСЯ у закладі вищої освіти. Просимо Вас не приймати участь, якщо Ви зараз не є студентом.

Заздалегідь дякуємо за порозуміння і співпрацю!

1. Чи зустрічали Ви коли-небудь поняття «академічна доброчесність»?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Так
- Ні
- Інше: _____

2. Виберіть з перелічених слів ті, які, на Вашу думку, найкраще характеризують академічну доброчесність:

*виберіть, будь-ласка, ДЕКІЛЬКА варіантів відповідей

Виберіть усе, що підходить.

- Відповідальність
- Довіра
- Повага
- Рівність
- Сміливість
- Справедливість
- Чесність
- Інше: _____

3. Чи знайомі Ви з основними правилами написання наукового тексту (реферату, курсової та дипломної роботи, тощо)?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Так
- Ні
- Інше: _____

4. Чи знайомі Ви з основними правилами цитування для написання наукового тексту (реферату, курсової та дипломної роботи, тощо)?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Так
- Ні
- Інше: _____

5. Що, на Ваш погляд, є порушенням академічної доброчесності?

*виберіть, будь-ласка, ДЕКІЛЬКА варіантів відповідей

Виберіть усе, що підходить.

- Списування під час контрольного оцінювання (контрольної роботи, модульної роботи, іспиту)
- Підказування іншим студентам під час проходження контрольного оцінювання (контрольної роботи, модулю, іспиту) або дозвіл на списування у Вас
- Неточне оформлення бібліографії та посилань у письмових роботах (рефератах, курсових та дипломних, тощо)

- Купівля готової письмової роботи (реферату, курсової, дипломної) та видача її за власну
- Надання послуг по написанню наукових робіт (рефератів, курсових, дипломних)
- Підробка даних дослідження
- Хабарництво (надання або отримання учасником освітнього процесу будь-яких благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі)
- Необ'єктивне оцінювання (свідоме завищення або заниження викладачем оцінки результатів навчання студентів)
- Інше: _____

6. Що, на Ваш погляд, є плагіатом?

*виберіть, будь-ласка, ОДИН або ДЕКІЛЬКА варіантів відповідей

Виберіть усе, що підходить.

Оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів

Оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства

Оприлюднення, повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

Інше: _____

7. Чи ставали Ви жертвою плагіату (інший студент запозичив Вашу роботу та видав її за власну)?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

Так

Ні

Інше: _____

8. Як часто Ви вчиняли запропоновані академічні проступки?

*виберіть, будь-ласка, варіант відповіді для КОЖНОГО рядку

	Ніколи	Один раз	Більше, ніж один раз	Часто	Важко відповісти
1. Академічний плагіат (оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження без зазначення їх авторства)	☐	☐	☐	☐	☐
2. Самоплагіат (оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Фабрикація (вигадування даних чи фактів у дослідженнях)	☐	☐	☐	☐	☐
4. Фальсифікація (свідомо зміна вже наявних даних у досліджень)	☐	☐	☐	☐	☐
5. Списування (виконання письмових робіт із залученням незволених зовнішніх джерел інформації)	☐	☐	☐	☐	☐
6. Обман (надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності)	☐	☐	☐	☐	☐
7. Хабарництво					

(надання чи отримання будь-яких благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі)

9. Оцініть по шкалі від 0 до 5, наскільки серйозними для вас є перелічені нижче академічні проступки:

*виберіть, будь-ласка, варіант відповіді для КОЖНОГО рядку

	0	1	2	3	4	5
1. Академічний плагіат (оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження без зазначення їх авторства)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Самоплагіат (оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Фабрикація (вигадування даних чи фактів у дослідженнях)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Фальсифікація (свідома зміна вже наявних даних у досліджень)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Списування (виконання письмових робіт із залученням недозволених зовнішніх джерел інформації)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Обман (надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Хабарництво (надання чи отримання будь-яких благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Як Ви вважаєте, чи руйнує академічна нечесність якість освіти?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Так
- Ні
- Інше: _____

11. Як Ви вважаєте, чи полегшує нечесна академічна поведінка (списування, плагіат, купівля готових письмових робіт та оцінок) процес здобуття освіти?

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Так
- Ні
- Інше: _____

12. Які, на Вашу думку, причини розповсюдження академічної нечесності?

*виберіть, будь-ласка, ОДИН або ДЕКІЛЬКА варіантів відповідей

Виберіть усе, що підходить.

- Відсутність контролю з боку адміністрації університету
- Некомпетентність викладацьких кадрів
- Відсутність чітких вимог оцінювання результатів навчання
- Небажання викладацьких кадрів навчати

- Небажання студентів вчитися
- Відсутність у студентів мотивації та інтересу до навчання
- Інше: _____

13. Як, на Вашу думку, можна ефективно боротися з академічною нечесністю?

*виберіть, будь-ласка, ОДИН або ДЕКІЛЬКА варіантів відповідей

Виберіть усе, що підходить.

- Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи зі студентами на тему академічної доброчесності та видів її порушень
Введення нових навчальних курсів, присвячених академічній доброчесності
- Введення нових навчальних курсів, присвячених правильному написанню наукових текстів (рефератів, курсових, дипломних, статей, тощо)
Введення санкцій за вчинення студентами академічних проступків
- Введення санкцій за вчинення викладачами академічних проступків
- Перевірка студентських робіт на наявність плагіату
- Перевірка робіт викладачів на наявність плагіату
- Інше: _____

14. Вкажіть Вашу стать:

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- жіноча;
- чоловіча.

15. Вкажіть Ваш вік:

16. Вкажіть рік Вашого навчання:

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- 1й рік, бакалавр
- 2й рік, бакалавр
- 3й рік, бакалавр
- 4й рік, бакалавр
- 1й рік, магістрант/-ка
- 2й рік, магістрант/-ка
- 1й рік, докторант/-ка
- 2й рік, докторант/-ка
- 3й рік, докторант/-ка
- 4й рік, докторант/-ка

17. Вкажіть галузь Вашого навчання:

*виберіть, будь-ласка, тільки ОДИН варіант відповіді

- Фізико-математичні науки
- Геолого-географічні науки
- Біолого-хімічні науки
- Медичні та фармацевтичні науки
- Соціолого-психологічні науки

- Економічні науки
- Юридичні науки
- Педагогічні науки
- Історичні науки
- Філологічні науки
- Філософські науки
- Мистецтвознавство та культурологія
- Технічні та інженерні науки
- Військові науки
- Інше: _____

18. Вкажіть Ваш заклад вищої освіти (використовуйте, будь-ласка, повну назву)

19. Ми були би щиро вдячні, якщо б Ви використали це поле, щоб виразити будь-які Ваші думки, ідеї або побажання, пов'язані із темою цього опитування:

Дякуємо за участь у нашому дослідженні!

Додаток В. Розподіл респондентів за ЗВО.

№	ЗВО	N	%	№	ЗВО	N	%
1	ОНУ Мечникова	63	42,0%	19	МЕГУ Дем'янчука	1	0,7%
2	ОНМедУ	15	10,0%	20	НПУ Драгоманова	1	0,7%
3	ОДАБА	9	6,0%	21	НТУ	1	0,7%
4	ОНМУ	8	5,3%	22	НТУ «ДП»	1	0,7%
5	МГУ, Одеса	6	4,0%	23	НУВГП	1	0,7%
6	ДНУ Гончара	4	2,7%	24	НУОстра	1	0,7%
7	КНУ Шевченка	3	2,0%	25	ОДЕкологУ	1	0,7%
8	НУБіП України	3	2,0%	26	ОНМА Нежданової	1	0,7%
9	ОНАХТ	3	2,0%	27	ПНПУ Короленка	1	0,7%
10	ОНПУ	3	2,0%	28	ПНПУ Ушинського	1	0,7%
11	СНУ Лесі Українки	3	2,0%	29	ПНУ Стефаника	1	0,7%
12	ВДПУ Коцюбинського	2	1,3%	30	ТНЕУ	1	0,7%
13	ОНЕУ	2	1,3%	31	ТНТУ Пулюя	1	0,7%
14	ДДПУ	1	0,7%	32	УДПУ Тичини	1	0,7%
15	ДНУ Стуса	1	0,7%	33	ХНАДУ	1	0,7%
16	ЖДУ Франка	1	0,7%	34	ХНУ Каразіна	1	0,7%
17	КНТЕУ	1	0,7%	35	ЧНТУ	1	0,7%
18	ЛНУ Франка	1	0,7%	36	ЧНУ Федьковича	1	0,7%
Не вказано						3	2,0%

**Додаток В. Робоча програма навчальної дисципліни
«Академічна доброчесність»**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 2 годин – 60 залікових модулів – 2/ змістових модулів – 2 ІНДЗ* – 11 (доповідь з презентацією)	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>011 Освітні, педагогічні науки</u> (код і назва) Спеціалізації: Педагогіка вищої школи Освітні вимірювання (назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	Нормативна / за вибором (ЗВО/студента)	
		Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		1-й	-
		Леції	
		14 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		28 год.	36 год.
		у т.ч. ІНДЗ: - 16	
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчального курсу «Академічна доброчесність» є систематизація і поглиблення знань з теоретичних питань змісту і структури культури академічної доброчесності у вищій школі, формування норм етичної поведінки в процесі навчання, компетентності майбутніх фахівців у галузі академічного письма.

Завдання дисципліни:

- сформувати у студентів уявлення про академічну доброчесність, її структурні компоненти, принципи й шляхи реалізації
- розвинути у студентів навички чесної та відповідальної навчально-дослідницької діяльності;
- виховати у студентів норми етичної поведінки.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Компетентності	Програмні результати навчання
ЗК.3 : здатність здійснювати усну і письмову комунікацію професійного спрямування рідною та іноземною мовами	Вміти створювати тексти наукової тематики, оволодіння навичками академічного письма
ЗК.6 : здатність до самостійного проведення досліджень.	Вміти самостійно проводити дослідження, достовірно фіксувати отриману інформацію та інтерпретувати її.
КІ.01 : здатність застосовувати інформаційно-комунікаційних технологій в навчальній, дослідницькій та професійній діяльності	РН 21: вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології (реалізовувати програми дистанційного навчання та ін.). РН 22: вміти використовувати мультимедійні засоби навчання.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- сутність понять «академічна доброчесність», «порушення академічної доброчесності», «академічний проступок»;
- основоположні принципи академічної доброчесності;
- документи, що регулюють дотримання академічної доброчесності в Україні та розвинутих країнах;
- види академічних проступків: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання;
- форми академічного плагіату і про шляхи запобігання йому;
- особливості наукового стилю мовлення;
- знати структуру академічного тексту;
- види академічних текстів;
- правила оформлення наукового тексту;

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- шукати, обирати й оцінювати якість джерел;
- робити нотатки, завжди вказуючи джерело;
- виділяти головні думки в тексті;
- підсумовувати текст та ідеї;
- правильно описувати посилання на джерело;
- правильно цитувати;
- формулювати і чітко висловлювати власні думки;
- вміти виокремити текст цитат у власному тексті;
- використовувати менеджери цитування для оформлення цитат, посилань і бібліографії за різними стилями;
- презентувати результати власних досліджень;
- критично оцінювати свою власну і роботу колег.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи академічної доброчесності

Тема 1. Етичні норми в академічному середовищі. Основний підхід, мета, завдання, структура курсу і види контрольних заходів. Сутність і походження поняття «етика». Її різновиди. Зовнішня та внутрішня етика науки. Особливості академічної культури. Імідж сучасного вченого. Етичний кодекс ученого України. Поняття етика в науці. Її структура і види. Міжнародні документи, що регулюють норми поведінки вчених.

Тема 2. Академічна доброчесність: витоки та сутність поняття. Місце академічної доброчесності в етиці науки. Передумови виникнення «академічної доброчесності». Сутність поняття «академічна доброчесність». Основоположні принципи академічної доброчесності. Академічна доброчесність в Україні: правовий аспект. Особливості функціонування вищої освіти в зоні ЄС та ЄЕП. Болонський процес і концепт єдиного відкритого наукового простору. Нормативні документи ЄС, які визначають принципи академічної доброчесності. Європейський кодекс честності в дослідженнях. Національні підходи до академічної доброчесності окремих країни, які входять до ЄС або ЄЕП.

Тема 3. Протидія порушенням академічної доброчесності. Сутність академічного проступку. Вітчизняна класифікація академічних проступків. Західні класифікації академічних проступків. Юридична відповідальність за порушення академічної доброчесності в Україні. Поняття кодекс честі у вищій освіті з точки зору американських і європейських дослідників. Історія, особливості становлення, мета. Різновиди кодексів честі ЗВО. Стандартна структура кодексу честі західного ЗВО. Особливості кодексів честі американських і європейських ЗВО на конкретних прикладах.. Особливості українських кодексів честі.

Тема 4. Плагіат як окремий вид порушення академічної доброчесності. Поняття «інтелектуальна власність» і «авторське право». Особливості їх функціонування в академічному середовищі. Поняття «плагіат» та його різновиди.

Українське законодавство про плагіат в науці. Явище плагіату в сучасній науці: сутність, причини і наслідки. Різні підходи щодо класифікації плагіат. Визначення плагіату у законодавстві України. Робота з антиплагіатними програмами.

Змістовий модуль 2. «Основи академічного письма»

Тема 5. Науковий стиль мовлення. Функціональні стилі мовлення. Науковий стиль мовлення. Його особливості і сфера застосування. Види наукових текстів. Основні характеристики наукового стилю мовлення. Мовні засоби, характерні для наукового стилю. Аналіз наукових текстів (статей, тез, тощо). Вимоги для написання наукових текстів.

Тема 6. Пошук матеріалу. Наукове знання. Критерії науковості. Першоджерела та вторинні джерела. Як працювати у бібліотеці. Як працювати в інтернеті. Електронні бази даних: Google Scholars, Researcher Gate, WoS, Scopus, Academia.edu, Kiberleninka та ін. Наукове знання і критерії науковості. Створення облікових засобів у електронних базах даних (Google Scholar, Academia.edu, Researcher Gate). Пошук джерел у електронних базах даних (Google Scholar, Academia.edu, Researcher Gate).

Тема 7. Оформлення наукового тексту: різновиди цитування. Цитування та коли воно застосовується. Види цитування. Пряме, перефраз, узагальнення. Стилi цитування: APA, MLA, Harvard, Chicago та ін. Бібліографія та її оформлення згідно різних стилів. Менеджери цитування: Citavi, Mendeley, тощо. Види цитат і посилань. Стилi цитування. Створення облікового засобу у програмному забезпеченні Citavi. Встановлення програми. Особливості роботи з програмою. Оформлення цитат і бібліографії згідно з різними стандартами (APA, MLA, Chicago, тощо).

Оцінювання результатів успішності згідно Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Денна форма				Заочна форма				
	Кількість годин				Кількість годин				
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі			
		л	с	ср		л	с	ср	
Змістовий модуль 1. Основи академічної доброчесності									
Тема 1. Етичні норми в академічному середовищі	7	2	2	3	7	1	-	6	
Тема 2. Академічна доброчесність: витоки та сутність поняття	7	2	2	3	7	1	-	6	
Тема 3. Протидія порушенням академічної доброчесності	7	2	2	3	7	1	-	6	
Тема 4. Плагіат як окремий вид порушення академічної доброчесності	7	2	2	3	7		-	6	
Разом за змістовим модулем 1	28	8	8	12	28	3	-	24	
Змістовий модуль 2. Основи академічного письма									
Тема 5. Пошук матеріалу	7	2	2	3	7	1	1	5	
Тема 6. Науковий стиль мовлення	7	2	2	3	7	1		6	
Тема 7. Оформлення наукового тексту: різновиди цитування	7	2	2	3	7	1	1	5	
Разом за змістовим модулем 2	21	6	6	9	21	3	2	16	
ІНДЗ	11	-	-	11	11	-	-	11	
Усього годин	60	14	14	32	60	6	2	51	

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл. г.
1	Етичні норми в академічному середовищі	2
2	Академічна доброчесність: витоки та сутність поняття	2
3	Кодекси честі у ЗВО	2
4	Плагіат як окремий вид порушення академічної доброчесності	2
5	Пошук матеріалу	2/1
6	Науковий стиль мовлення	2
7	Оформлення наукового тексту: різновиди цитування	2/1
8	ІНДЗ	11
	Разом	32/51

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кіл.г.
1	Етичні норми в академічному середовищі	3/6
2	Академічна доброчесність: витоки та сутність поняття	3/6
3	Протидія порушенням академічної доброчесності	3/6
4	Плагіат як окремий вид порушення академічної доброчесності	3/6
5	Пошук матеріалу	3/5
6	Науковий стиль мовлення	3/6
7	Оформлення наукового тексту: різновиди цитування	3/5
8	ІНДЗ	11
	Разом	32/51

Змістовний модуль №1: «Основи академічної доброчесності»	Тема	<i>Етичні норми в академічному середовищі</i>
	Завдання	1. Основуючись на міжнародних документах, скласти опорну схему «Етичні вимоги до сучасного вченого». 2. Пройти вступний модуль онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті» за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ .
	Тема	<i>Академічна доброчесність: витоки та сутність поняття</i>
	Завдання	1. Ознайомитися із кодексом проведення наукових досліджень однієї з європейських країн. 2. Пройти перший модуль «Академічна доброчесність» онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті» за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ .
	Тема	<i>Протидія порушенням академічної доброчесності</i>
	Завдання	1. Знайти кодекс честі зарубіжного закладу вищої освіти. Проаналізувати види санкцій за вчинені академічні проступки.
	Тема	<i>Плагіат як окремий вид порушення академічної доброчесності</i>
	Завдання	1. Знайти приклад плагіату у мистецтві (літературі, театрі, кіно, живописі, музиці, тощо). 2. Пройти другий модуль «Плагіат» онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті» за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ . 3. Подивитися фільм «Великі очі» (2014 р., реж Тім Бертон) та написати рецензію на нього.

Змістовний модуль №2: «Основи академічного письма»	Тема	<i>Науковий стиль мовлення</i>
	Завдання	1. Пройти третій модуль «Академічне письмо» онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті» за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ .
	Тема	<i>Пошук матеріалу</i>
	Завдання	1. Використовуючи електронні бази даних (Google Scholars, Researcher Gate, Academia.edu, тощо) знайти 5 наукових праць для реферату, курсової, дипломної роботи. 2. Пройти четвертий модуль «Передумови створення доброчесного середовища в університеті» онлайн-курсу за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ .
	Тема	<i>Оформлення наукового тексту: різновиди цитування</i>
	Завдання	1. Використовуючи програмне забезпечення Citavi оформити бібліографію з 5 позицій в різних стилях (APA, MLA, Chicago, тощо). Оформити посилання на кожен з наукових праць за принципом «пряма цитата – перефраз – узагальнення». 2. Пройти п'ятий модуль «Як створити доброчесне середовище в університеті» онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті» за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/ . Отримати сертифікат і додати його до портфоліо.

7. Індивідуальні науково-дослідницькі завдання

№	<i>Тема ІНДЗ</i>
1	Вплив Д.Л. МакКейба на культуру академічної доброчесності
2	Теорія економічної злочинності Беккера
3	Теорія запланованої поведінки Айзена
4	Причини порушення академічної доброчесності
5	Наслідки порушення академічної доброчесності
6	Протидія корупції у ЗВО України
7	Протидія плагіату у ЗВО України
8	Протидія читтінгу у ЗВО України
9	Академічна нечесність у масовій культурі (на прикладі сучасних серіалів за вибором студентів)
10	Плагіат у масовій культурі (на прикладі художнього мистецтва, музики, літератури, кіно, тощо)
11	Проект сприяння академічної доброчесності в Україні (SAIUP)
12	Діяльність «Міжнародного центру академічної доброчесності»
13	Українські дослідження щодо сформованості культури академічної доброчесності серед студентів
14	Зарубіжні дослідження щодо сформованості культури академічної доброчесності серед студентів
15	Переваги та недоліки відкритого доступу до наукових знань
16	Інтернет-імідж сучасного вченого
17	Індекси цитування як показник успішності вченого
18	Хижацькі видання та список Білла

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія.
- наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація.
- методи формування практичних умінь: виконання практичних завдань; пошук, обробка й оцінювати якості джерела; використання менеджерів цитування для оформлення цитат, посилань і бібліографії.

9. Методи контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю результатів навчання студентів: експрес-, індивідуальне та фронтальне опитування, захист портфоліо, презентація ІНДЗ.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

<i>Категорії</i>	<i>Компоненти</i>	<i>Бали</i>	
<i>Семінарські заняття</i>	Семінар №1: «Етичні норми у наукових дослідженнях»	5	35
	Семінар №2: «Академічна доброчесність у вищій школі»	5	
	Семінар №3: «Кодекси честі ЗВО»	5	
	Семінар №4: «Плагіат в академічному середовищі»	5	
	Семінар №5: «Науковий стиль мовлення»	5	
	Семінар №6: «Пошук матеріалу»	5	
	Семінар №7: «Оформлення наукового тексту»	5	
	Сертифікат про завершення онлайн-курсу «Академічна доброчесність в університеті».	8	

<i>Портфоліо</i>	Завдання №1: опорна схема «Етичні вимоги до сучасного вченого»	2	30
	Завдання №2: характеристика кодексу проведення наукових досліджень однієї з європейських країн (за вибором студентів).	3	
	Завдання №3: характеристика кодексу честі одного з зарубіжних закладів вищої освіти (за вибором студентів).	3	
	Завдання №4: приклад плагіату у мистецтві.	2	
	Завдання №5: рецензія на фільм «Великі очі» (2014).	2	
	Завдання №6: пошук наукових джерел у електронних базах даних (Google Scholar, Academia.edu, Research Gate, тощо).	5	
	Завдання №7: оформлення бібліографії й цитування за допомогою програми Citavi до знайдених джерел у різних стилях (APA, MLA, Harvard, Oxford, Chicago).	5	
<i>ІНДЗ</i>	Відповідність змісту доповіді вибраній темі.	6	15
	Цікавість, незвичність подачі матеріалу.	3	
	Оформлення презентації.	3	
	Оформлення роздаткового матеріалу.	3	
<i>Залік</i>	Залік проводиться у вигляді тестування за матеріалом курсу	20	
<i>Усього</i>			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи вищої освіти України і Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.
3. Мультимедійні презентації до лекцій.
4. Таблиці, схеми.
5. Дидактичний матеріал для практичних занять.
6. Науково-педагогічна література.

Додаток Г. Сертифікат про успішне проходження курсу «Академічна
добročесність в університеті»

АНОТАЦІЯ

Гуца П. С. «Формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки» – Магістерська робота за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки (спеціалізація – Освітній менеджмент у вищій школі). Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 100 с.

Дипломна робота магістра Гуці Павла Сергійовича спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», спеціалізації «Освітній менеджмент у вищій школі» (Одеського національного університету імені І. І. Мечникова) присвячена проблемі формування академічної доброчесності у студентів в процесі професійної підготовки. Академічна доброчесність слугує основою для належного функціонування навчальної, викладацької та наукової діяльності в розвинутих країнах. Євроатлантична інтеграція України вимагає значних змін у вищій освіті, однією з яких є розвиток академічної доброчесності у ЗВО. Таким чином, мета цього дослідження – теоретичне обґрунтування умов розвитку академічної доброчесності у студентів під час професійної підготовки.

Задля визначення стану академічної доброчесності у вітчизняних ЗВО було зібрано дані 150 українських здобувачів вищої освіти за допомогою онлайн-анкетування, розробленого на основі опитувань академічної доброчесності Д. Л. Мак'кейба, І. Шліхти та Н. Шліхти. Результати були підтверджені методами математичної статистики і доводили широке розповсюдження порушення академічної доброчесності (особливо – списування) серед українських здобувачів вищої освіти та незнання її основних принципів. Крім того, в рамках даного дослідження було розроблено робочу програму навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» як можливий засіб розвитку академічної доброчесності в українських ЗВО.

Ключові слова: академічна доброчесність, порушення академічної доброчесності, академічний проступок, вища освіта України.

ABSTRACT

Pavlo Hushcha «Formation of academic integrity among students during tuition» master's thesis at master's degree program 011 Educational, Pedagogical Sciences (Management of Higher Education). Odesa: Odesa I. I. Mechnikov National University, 2019. 100 p.

Master's thesis by Pavlo Hushcha at master's degree program 011 Educational, Pedagogical Sciences (Management of Higher Education) at Odesa I. I. Mechnikov National University touches upon the issue of the origin and development of academic integrity among students during tuition. Academic integrity serves as a basis for proper functioning of contemporary academic societies in developed countries. Euro-Atlantic integration of Ukraine demands significant changes in higher education, one of which is development of academic integrity culture. Thus, the purpose of the present study is to substitute theoretically the formatting conditions of academic integrity among Ukrainian students during tuition.

On the one hand, the data of 150 Ukrainian students was obtained using a self-reported online questionnaire based on Academic Integrity Survey by D. L. McCabe, I. Shlikhta and N. Shlikhta. On the other hand, the data was analyzed using the methods of mathematical statistics. The gained results prove widely spread academic dishonesty behavioral types (especially cheating) among Ukrainian students and their ignorance of fundamental values of academic integrity. In the addition, the given study describes some possible developing strategies of academic integrity during students' tuition in Ukraine such as a created university course under the title «Academic Integrity».

Key words: academic integrity, academic integrity culture, academic misconduct, cheating, Ukrainian higher education.